

KOhteet

KIINTEÄT MUINAISJÄÄNNÖKSET

1. HIETANIEMI

Nimi:	Hietaniemi
Muinaisjäännösrekisteri-numero	594010027
Kunta/kylä/tila	Pieksämäki/Sarkaniemi/593-425-2-66
Laji:	kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus:	kivikautinen
tyyppi:	asuinpaikat
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	1
P:	6897228
I:	522400
Z/m.mpy	102 m mpy
Koord.selite	keskikoordinaatit. (ETRS-TM35FIN)
Etäisyystieto	Pieksämäen rautatieasemalta 17,5 km kaakkoon.
Peruskartta:	3232 08
Aiemmat tutkimukset:	Tarkiainen Pekka 1985 irtolöytö
Aiemmat löydöt:	KM 22906 kvartseja
Löydöt:	Ei löytöjä.

Kohteen kuvaus: Kohde sijaitsee noin Pieksämäen rautatieasemalta 17,5 km kaakkoon, Längelmäenjärven länsirannalla olevan Hietalahden koillisrannalla, Hietaniemessä, Hietalahden kämpästä noin 300 metriä itään. Muinaisjäännösrekisterin kuvauksen perusteella asuinpaikka sijaitsee rannassa kulkevan metsäautotien kohdalla paikassa, jossa tie nousee

vanhalle rantatörmälle. Asuinpaikkalöydöt (kvartsia) ovat tulleet esille törmästä tien kohdalta.

Havainnot 2013: Kohde tarkastettiin 11.9.2013 Kirsi Luodon toimesta. Havaintomahdollisuudet olivat hyvät. Muinaisjäännösrekisterin kohdekoordinaattien osoittamaan kohtaan ja sen lähistölle kaivettiin kolme koepistoa, joiden maannoksessa ei havaittu merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä. Maannos koepistoissa oli hiekkaa. Maastossa ei ollut myöskään havaittavissa jälkiä siellä 80-luvulla sijainneesta metsäautotiestä. Kohdasta noin 100 m länteen sen sijaan kulkee nykyäänkin metsäautotie, joka nousee noin 210 m päässä Hietalahden kämpästä vanhan rantaterassin päälle. Myös tälle paikalle kaivettiin koepistoja ja kulunutta tienpintaa havainnoitiin silmämääräisesti. Tien molemmin puolin löydettiin inventoinnin kohteeseen 12. Hietalahti 2 liittyvät rakenteet. Koska kohteen Hietaniemi koordinaatteja ei voitu kiistatta todistaa vääriksi, jätetään kohteen suojelustatus ennalleen. Kohteen luonnetta olisi kuitenkin syytä selvittää vielä tarkemmin, mikäli alueelle suunnitellaan maankäyttöä.

Luokitusehdotus ja perustelu: Kiinteä muinaisjäännös, rauhoitusluokka 2.

Suojelutoimenpiteet: Kohteen luonnetta on syytä selvittää tarkemmin, mikäli alueelle suunnitellaan maankäyttöä.

Kartat: Kartat 1 ja 2

Kuvat: Pieksämäki, Maaveden rantaosayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2013 (Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy:n arkistossa)

Kuva 1. Hietaniemen kivikautinen asuinpaikka ja sen muinaisrantaterassi kuvattuna lounaasta. Yksi paikalle tehdyistä koepistoista kuvassa olevan lapion kohdalla.

2. HIETANIEMI 2

Nimi:	Hietaniemi 2
Muinaisjäännösrekisteri-numero	-
Kunta/kylä/tila	Pieksämäki/Sarkaniemi/593-425-2-66
Laji:	kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus:	historiallinen
tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat/ tervahaudat, hiilimiilut
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	5
P:	6897442
I:	522342
Z/m.mpy	102,5 m mpy

Koord.selite	Hiilimiilun 1 koordinaatit. (ETRS-TM35FIN)
Etäisyystieto	Noin 18 km itäkaakkoon Pieksämäen vesitornista.
Peruskartta:	3232 08
Aiemmat tutkimukset:	Koponen 2006 inventointi
Aiemmat löydöt:	Ei löytöjä.
Löydöt:	Ei löytöjä.

Kohteen kuvaus: Kohde sijaitsee noin 18 km itäkaakkoon Pieksämäen vesitornista, Längelmäenjärven länsirannalla olevassa Hietaniemessä. Kohteessa on yhteensä 5 historialliselle ajalle ajoittuvaa rakennetta. Jäljempänä olevat kuvaukset Koposen (2006) inventointikertomuksen mukaan.

Mahdollinen säilytyskuoppa 1:

pkoo: 6900236; ikoo = 3522261 ; z =noin 102,5

Kohde sijaitsee Maaveden Kangaslahden länsirannalla, noin 40 pohjoiseen StoraEnson kämpästä ja 10 m itään Kangaslahdentiestä. Mäntyä kasvavalle hiekkakankaalle on kaivettu pieni, halkaisijaltaan 3 m kokoinen ja 0,7 m syvyinen kuoppa, jonka ympärillä on matala maavalli.

Inventointi 2013: Kohde ennallaan. Ympäristöstä on karsittu puita, ja karsintajätettä on myös kuopanteessa.

Hiilimiilu 1:

ykj-koordinaatit: pkoo: 6900334; ikoo = 3522522 ; z = noin 107

Kohde sijaitsee Maaveden Kangaslahden länsirannalla, noin 300 koilliseen StoraEnson kämpästä. Mäntyä kasvavalle hiekkakankaalle on kaivettu halkaisijaltaan 10 m kokoinen ja 1 m syvyinen kuoppa, jonka ympärillä on matala maavalli.

Inventointi 2013: Kohde ennallaan.

Hiilimiilu 2:

ykj-koordinaatit: pkoo: 6900368; ikoo = 3522641 ; z = noin 107

Kohde sijaitsee Maaveden Kangaslahden länsirannalla, noin 400 koilliseen StoraEnson kämpästä, noin 100 m Maaveden rannasta ja noin 40 m vanhasta rantatörmästä länteen. Mäntyä kasvavalle hiekkakankaalle on kaivettu halkaisijaltaan 2,5 m kokoinen ja 0,5 m syvyinen kuoppa (pieni hiilimiilu tai pyyntikuoppa?), jonka ympärillä on noin metrin levyinen matalahko maavalli.

Inventointi 2013: Kohde ennallaan.

Mahdollinen säilytyskuoppa 3:

ykj-koordinaatit: pkoo: 6900345; ikoo = 3522714; z =noin 102,5

Kohde sijaitsee Maaveden Kangaslahden länsirannalla, vanhan rantatörmän päällä noin 100 m rannasta. Mäntyä ja nuorta kuusta kasvavalle kankaalle on kaivettu halkaisijaltaan noin 2 m kokoinen ja 0,7 metrin syvyinen kuoppa, jonka ympärillä on maavalli.

Inventointi 2013: Kohde ennallaan.

Mahdollinen säilytyskuoppa 4:

ykj-koordinaatit: pkoo: 6900301; ikoo = 3522739 ; z =noin 102,5

Kohde sijaitsee Maaveden Kangaslahden länsirannalla, vanhan rantatörmän päällä noin 100 m rannasta. Mäntyä ja nuorta kuusta kasvavalle kankaalle on kaivettu pieni, halkaisijaltaan 1,5 m kokoinen ja 0,4 m syvyinen kuoppa, jonka ympärillä on maavalli.

Inventointi 2013: Kohde ennallaan.

Havainnot 2013: Kohde tarkastettiin 11.9.2013 Kirsi Luodon toimesta. Havaintomahdollisuudet olivat hyvät. Kohdetta tarkastettaessa havaittiin, että Kuposen (2006) inventointikertomuksessa kohteena Hietaniemi 4 esitelty kohde esiintyy myös tämän kohteen alakohteena. Selvyden vuoksi tämä rakenne (säilytyskuoppa 2) esitellään vuoden 2013 inventointiraportissa ainoastaan kohteen Hietaniemi 4 yhteydessä.

Luokitusehdotus ja perustelu: Kiinteä muinaisjäännös, rauhoitusluokka 2.

Kartat: Kartat 1 ja 2.

Kuvat: Pieksämäki, Maaveden rantaosayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2013 (Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy:n arkistossa)

Kuva 2. Mahdollinen säilytyskuoppa 1 kuvattuna pohjoisesta.

Kuva 3. Hiilimiilu 1 kuvattuna lounaasta.

Kuva 4. Hiilimiilu 2 kuvattuna pohjoisluoteesta.

Kuva 5. Mahdollinen säilytyskuoppa 3 kuvattuna lännestä.

Kuva 6. Mahdollinen säilytyskuoppa 4 kuvattuna koillisesta.

3. HIETANIEMI 3

Nimi:	Hietaniemi 3
Muinaisjäännösrekisteri-numero	1000008571
Kunta/kylä/tila	Pieksämäki/Sarkaniemi/593-425-2-66
Laji:	kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus:	historiallinen
tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat/ tervahaudat
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	1
P:	6897614
I:	522200
Z/m.mpy	112,5 m mpy

Koord.selite	keskikoordinaatit. (ETRS-TM35FIN)
Etäisyystieto	noin 17,7 km itäkoilliseen Pieksämäen vesitornista
Peruskartta:	3232 08
Aiemmat tutkimukset:	Koponen 2006 inventointi
Aiemmat löydöt:	Ei löytöjä.
Löydöt:	Ei löytöjä.

Kohteen kuvaus: Kohde sijaitsee Maaveden Kangaslahden länsirannalla, noin 70 m Kangaslahdentiestä itään mäntykankaalla. Tervahauta on hyvin säilynyt ja iso: halkaisijaltaan noin 20 m kokoinen ja kahden metrin syvyinen. Valleilla on leveyttä 5 m ja korkeutta 1-2 m. Tervahaudan lasku on ollut lounaaseen. Vuoden 2006 inventoinnissa tehty koekuoppa noin 20 m etelään tervahaudasta oli löydötön. Maaperä on hienoa, kivetöntä hiekkaa. Tervahauta on merkitty peruskarttaan (painettu 1988).

Havainnot 2013: Kohde tarkastettiin 12.9.2013 Kirsi Luodon toimesta. Havaintomahdollisuudet olivat hyvät. Kohteessa tai sen ympäristössä ei ollut tapahtunut muutoksia sitten vuoden 2006 inventoinnin. Kohde esiintyy myös muinaisjäännösrekisterissä kohdenimellä Hietaniemi 3.

Luokitusehdotus ja perustelu: Kiinteä muinaisjäännös, rauhoitusluokka 2.

Kartat: Kartat 1 ja 2.

Kuvat: Pieksämäki, Maaveden rantaosayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2013 (Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy:n arkistossa)

Kuva 7. Tervahauta ja sen ympäristöä kuvattuna lounaasta. Tervahauta pensaikossa kuvan keskellä ylärinteessä.

4. HIETANIEMI 4

Nimi:	Hietaniemi 4
Muinaisjäännösrekisteri-numero	
Kunta/kylä/tila	Pieksämäki/Sarkaniemi/593-425-2-66
Laji:	kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus:	ajoittamaton (historiallinen aika?)
tyyppi:	maarakenteet / kuopat
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	1
P:	6897368
I:	522020
Z/m.mpy	102,5 m mpy

Koord.selite	keskikoordinaatit. (ETRS-TM35FIN)
Etäisyystieto	noin 18 km itäkaakkoon Pieksämäen vesitornista
Peruskartta:	3232 08
Aiemmat tutkimukset:	Koponen 2006 inventointi
Aiemmat löydöt:	Ei löytöjä.
Löydöt:	Ei löytöjä.

Kohteen kuvaus: Kohde sijaitsee Maaveden Kangaslahden länsirannalla, noin 100 luoteeseen StoraEnson kämpästä ja 40 m länteen Kangaslahdentiestä, suon itäpuolella törmän päällä. Mäntyä kasvavalle hiekkakankaalle on kaivettu pieni, halkaisijaltaan 3,5 m kokoinen ja 0,5 m syvyinen kuoppa, jonka ympärillä on matala, metrin levyinen maavalli.

Havainnot 2013: Kohde tarkastettiin 12.9.2013 Kirsi Luodon toimesta. Havaintomahdollisuudet olivat hyvät. Kuopanteen vierestä oli ajettu metsätyökoneella, mutta itse rakenne on ehjä. Kohde ei ole muinaisjäännösrekisterissä.

Luokitusehdotus ja perustelu: Kiinteä muinaisjäännös, rauhoitusluokka 2.

Kartat: Kartat 1 ja 2.

Kuvat: Pieksämäki, Maaveden rantaosayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2013 (Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy:n arkistossa)

Kuva 8. Painanne kuvan keskellä kuvattuna luoteesta.

5. HIETANIEMI 5

Nimi:	Hietaniemi 4
Muinaisjäännösrekisteri-numero	1000008569
Kunta/kylä/tila	Pieksämäki/Sarkaniemi/593-425-2-66
Laji:	kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus:	historiallinen aika
tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat/ raudanvalmistuspaikat
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	5
P:	6897418
I:	522230
Z/m.mpy	105 m mpy
Koord.selite	keskikoordinaatit. (ETRS-TM35FIN)

Etäisyystieto	noin 18 km itäkaakkoon Pieksämäen vesitornista
Peruskartta:	3232 08
Aiemmat tutkimukset:	Koponen 2006 inventointi
Aiemmat löydöt:	Ei löytöjä.
Löydöt:	Ei löytöjä.

Kohteen kuvaus: Kohde sijaitsee Maaveden Kangaslahden länsirannalla, noin 200 m koilliseen StoraEnson kämpästä, mäntykankaalla jossa kohteen alueella kasvaa myös runsaasti lehtipuita. Hiekkakankaalle on kaivettu viisi isohkoa hiilimiilua. Niiden keskellä maakiven vieressä on kasa rautakuonaa ja mahdollisesti jäänteitä sulatusuunista. Kaksi pohjoisinta hiilimiilua sijaitsevat aivan vierekkäin (yhteinen maavalli).

Hiilimiilu 1 (läntisempi): halkaisija 10m, syvyys 1,5 m, vallin leveys 2-3 m, korkeus 0,3 m.

Hiilimiilu 2 (itäisempi): halkaisija 10m, syvyys 1,5 m, vallin leveys 1,5-2 m, korkeus 0,4 m.

Kaksi itäistä hiilimiilua, aivan vierekkäin (yhteinen maavalli), hiilimiilusta 2 noin 10 m etelään Hiilimiilu 3 (pohjoisempi): halkaisija 8 m, syvyys 0,5 m; koillispuolella vieressä pienempi kuoppa (koko noin 2x1,5x0,7 m). 4 (eteläisempi): halkaisija 10 m, syvyys 1 m.

Läntisin hiilimiilu: halkaisija 8 m, syvyys 0,5 m

Rautakuonakasa on hiilimiiluista 3-4 noin 5 m länteen, pääasiassa isohkon maakiven itä- ja koillispuolella, kooltaan noin 7 x 3 x 1,5 m. Kiven länsipuolella on mahdollisesti sulatusuunin jäänteitä.

Havainnot 2013: Kohde tarkastettiin 12.9.2013 Kirsi Luodon toimesta. Havaintomahdollisuudet olivat hyvät. Kohteessa tai sen ympäristössä ei ole tapahtunut muutoksia sitten 2006 inventoinnin.

Luokitusehdotus ja perustelu: Kiinteä muinaisjäänös, rauhoitusluokka 2.

Kartat: Kartat 1 ja 2.

Kuvat: Pieksämäki, Maaveden rantaosayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2013 (Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy:n arkistossa)

Kuva 9. Toinen itäisimmistä hiilimiiluista kuvattuna lännestä.

Kuva 10. Hiilimiilu 2 kuvattuna idästä.

Kuva 11. Rautakuonakasa kuvattuna luoteesta.

6. KALKKIKIVENKANGAS 1

Nimi:	Kalkkikivenkangas 1
Muinaisjäännösrekisteri-numero	1000008575
Kunta/kylä/tila	Pieksämäki/Sarkaniemi/593-425-2-66
Laji:	kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus:	historiallinen
tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat / tervahaudat
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	4
P:	6898927
I:	522198
Z/m.mpy	105 m mpy
Koord.selite	Tervahaudan 1 eli kohteen pohjoisimman rakenteen koordinaatit. (ETRS-TM35FIN)

Etäisyystieto	noin 17 km itäkaakkoon Pieksämäen vesitornista
Peruskartta:	3232 08
Aiemmat tutkimukset:	Koponen 2006 inventointi
Aiemmat löydöt:	Ei löytöjä.
Löydöt:	Ei löytöjä.

Kohteen kuvaus: Kohde sijaitsee noin 17 km itäkaakkoon Pieksämäen vesitornista, Maaveden Kangaslahden länsirannalla.

Tervahauta 1:

Kohde sijaitsee Maaveden Kangaslahden länsirannalla, vanhan rantatörmän reunalla noin 70 m Kangaslahdentiestä itään ja 80 m mökkitiestä etelään. Mäntykankaalle on kaivettu halkaisijaltaan noin 15 m kokoinen ja puolen metrin syvyinen tervahauta. Lasku on ollut itään, alarinteeseen kohti järveä. Tervahaudasta noin 30 m etelään on matala painanne, mutta kaksi siihen vuoden 2006 inventoinnin yhteydessä tehtyä koekuoppaa olivat löydöttömiä.

Mahdollinen säilytyskuoppa:

ykj-koordinaatit: pkoo: 6901716; ikoo == 3522434 ; z ==noin 105

Mahdollinen säilytyskuoppa sijaitsee Maaveden Kangaslahden länsirannalla, vanhan rantatörmän rinteessä, vanhan jokiuoman (?) eteläreunalla noin 70 m Kangaslahdentiestä itään. Mäntykankaalle on kaivettu halkaisijaltaan noin 1,5 m kokoinen ja puolen metrin syvyinen kuoppa, jonka ympärillä on metrin levyinen matala valli.

Tervahauta 2:

ykj-koordinaatit: pkoo: 6901652; ikoo = 3522459 ; z == noin 105

Kohde sijaitsee Maaveden Kangaslahden länsirannalla, vanhan rantatörmän reunalla noin 80 m Kangaslahdentiestä itään. Kaivettu halkaisijaltaan noin 5 m kokoinen ja 0,3 m syvyinen tervahauta, jonka ympärillä on metrin levyinen, 0,2-0,4 m korkuinen maavalli. Lasku tervahaudasta on ollut itään, järvelle päin. Vanhan rantatörmän alla ja rinteessä on kuusikko, törmän päällä mäntykangas.

Tervahauta 3:

ykj-koordinaatit: pkoo: 6901627; ikoo = 3522476 ; z = noin 105

Kohde sijaitsee Maaveden Kangaslahden länsirannalla, vanhan rantatörmän reunalla noin 80 m Kangaslahdentiestä itään, noin 20 m etelään tervahaudasta "Kalkkikivenkangas 3". Kaivettu halkaisijaltaan noin 12 m kokoinen ja 1 m syvyinen tervahauta, jonka ympärillä on selvä maavalli. Lasku tervahaudasta on ollut itään, järvelle päin. Vanhan

rantatörmän alla ja rinteessä on kuusikko, törmän päällä mäntykangas. Tervahaudasta noin 30 m luoteeseen on halkaisijaltaan metrin kokoinen ja puolen metrin syvyinen, hieman kulmikas kuoppa (pkoo: 6901611; ikoo = 3522475; z =noin 105).

Havainnot 2013: Kohde tarkastettiin 12.9.2013 Kirsi Luodon toimesta. Havaintomahdollisuudet olivat hyvät. Kohteen rakenteissa tai ympäristössä ei pääsääntöisesti ole tapahtunut muutoksia. Tervahaudasta 3 noin 30 m luoteeseen sijainnutta kulmikasta kuoppaa ei kuitenkaan enää vuoden 2013 inventoinnin yhteydessä havaittu. Alueella suoritettu pienimuotoista metsänraivausta, ja on mahdollista että kuoppa on tuhoutunut toimenpiteen yhteydessä. Tervahaudasta 3 on samassa yhteydessä kaadettu haapa, joka siinä on ollut vielä vuoden 2006 inventoinnin aikaan. Kohde on muinaisjäännösrekisterissä kohdenimellä Kalkkikivenkangas 1. Kohdekoordinaatit viittaavat tervahautaan 1. Tervahauta 2 on rekisterissä kohteena Kalkkikivenkangas 3 (mj-rek. nro 1000008576) ja tervahauta 4 kohteena Kalkkikivenkangas 4 (mj-rek.nro 1000008577).

Luokitusehdotus ja perustelu: Kiinteä muinaisjäännös, rauhoitusluokka 2.

Kartat: Kartta 1 ja 3.

Kuvat: Pieksämäki, Maaveden rantaosayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2013 (Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy:n arkistossa)

Kuva 12. Tervahauta 1 kuvattuna lännestä.

Kuva 13. Mahdollinen säilytyskuoppa kuvattuna itäkaakosta.

Kuva 14. Tervahauta 2 kuvattuna lännestä. Lappio haudan vallin päällä.

Kuva 15. Tervahauta 3 kuvattuna lounaasta. Lapio haudan vallin reunalla.

7. KALKKIKIVENKANGAS 2

Nimi:	Kalkkikivenkangas 2
Muinaisjäännösrekisteri-numero	-
Kunta/kylä/tila	Pieksämäki/Sarkaniemi/593-425-2-66
Laji:	kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus:	historiallinen
tyyppi:	maarakenteet / kuopat
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	1
P:	6898008
I:	522494
Z/m.mpy	102,5 - 105 m mpy
Koord.selite	Tervahaudan koordinaatit. (ETRS-TM35FIN)
Etäisyystieto	noin 17 km itäkaakkoon Pieksämäen vesitornista

Peruskartta:	3232 08
Aiemmat tutkimukset:	Koponen 2006 inventointi
Aiemmat löydöt:	Ei löytöjä.
Löydöt:	Ei löytöjä.

Kohteen kuvaus: Kohde sijaitsee Maaveden Kangaslahden länsirannalla, vanhan rantatörmän reunalla pienen niemekkeen päässä noin 100 m rannasta ja noin 120 m Kangaslahdentiestä itään. Mäntykankaalle on kaivettu kooltaan noin 1,5 x 1,5 m kokoinen ja 0,4 m syvyinen kuoppa, jonka ympärillä on 0,5 m levyinen ja 0,2 m korkuinen maavalli.

Havainnot 2013: Kohde tarkastettiin 12.9.2013 Kirsi Luodon toimesta. Havaintomahdollisuudet olivat hyvät. Kuopanteen itäreunan päältä on ajettu metsätyökoneella, mikä on vaurioittanut vallia noin 1 metrin levyiseltä alalta. Kohde ei ole muinaisjäännösrekisterissä.

Luokitusehdotus ja perustelu: Kiinteä muinaisjäännös, rauhoitusluokka 2.

Kartat: Kartat 1 ja 3.

Kuvat: Pieksämäki, Maaveden rantaosayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2013 (Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy:n arkistossa)

Kuva 16. Painanne kuvattuna etelästä.

8. KALKKIKIVENKANGAS 3

Nimi:	Kalkkikivenkangas 3
Muinaisjäännösrekisteri-numero	1000008575
Kunta/kylä/tila	Pieksämäki/Sarkaniemi/593-425-2-66
Laji:	kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus:	historiallinen
tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat / tervahaudat, hiilimiilut maarakenteet/ kuopat
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	4
P:	6898759
I:	522279
Z/m.mpy	105 m mpy
Koord.selite	Tervahaudan eli kohteen pohjoisimman rakenteen koordinaatit. (ETRS-TM35FIN)
Etäisyystieto	noin 17 km itäkaakkoon Pieksämäen vesitornista
Peruskartta:	3232 08
Aiemmat tutkimukset:	Koponen 2006 inventointi
Aiemmat löydöt:	Ei löytöjä.
Löydöt:	Ei löytöjä.

Kohteen kuvaus: Kohde käsittää tervahaudan lisäksi kaksi hiilimiilua ja kaksi mahdollista säilytyskuoppaa.

Tervahauta 1:

ykj-koordinaatit: pkoo: 6900730; ikoo = 3522646; z =noin 105

Kohde sijaitsee Maaveden Kangaslahden länsirannalla, vanhan rantatörmän reunalla noin 100m rannasta. Mäntykankaalle on kaivettu halkaisijaltaan noin 7 m kokoinen ja 0,5 m syvyinen, hieman epämääräinen tervahauta, jonka lasku on ollut itään järvelle.

Muinaisjäännösrekisterin kohde Kalkkikivenkangas 6 (mj. rek nro 1000008578)

Havainnot 2013: Tarkastuksessa havaittiin, että Tervahaudan päältä oli hakattu pois puita, itse rakenne oli ehjä.

Hilimiilu 2:

ykj-koordinaatit: pkoo: 6900671; ikoo = 3522618 ; z = noin 105

Kohde sijaitsee Maaveden Kangaslahden länsirannalla, vanhan rantatörmän reunalla noin 120m rannasta. Mäntykankaalle on kaivettu halkaisijaltaan noin 3,5 m kokoinen, laakea, matala hiilimiilu, josta maa on mätetty itään alarinteeseen.

Muinaisjäännösrekisterin kohde Kalkkikivenkangas 8 (mj. rek nro 1000008581)

Havainnot 2013: Kohde ennallaan.

Hiilimiilu 3:

ykj-koordinaatit: pkoo: 6900666; ikoo = 3522602 ; z = noin 105

Kohde sijaitsee Maaveden Kangaslahden länsirannalla, vanhan rantatörmän reunalla noin 120 m rannasta, noin 20 m lounaaseen edellisestä hiilimiilusta. Mäntykankaalle on kaivettu halkaisijaltaan noin 6 m kokoinen ja 0,3 m syvyinen kuoppa, jonka ympärillä on matalat vallit.

Muinaisjäännösrekisterin kohde Kalkkikivenkangas 7 (mj. rek nro 1000008579)

Havainnot 2013: Kohdetta ei pystytty paikallistamaan, se on mahdollisesti tuhoutunut metsänhoidon yhteydessä.

Mahdollinen säilytyskuoppa 4:

ykj-koordinaatit: pkoo: 6900567; ikoo = 3522614 ; z = noin 105

Kohde sijaitsee Maaveden Kangaslahden länsirannalla, vanhan rantatörmän päällä noin 120 m rannasta. Mäntykankaalle on kaivettu halkaisijaltaan noin 3m kokoinen ja 0,5 m syvyinen kuoppa, jonka ympärillä on metrin levyiset matalat vallit.

Kohdetta ei ole muinaisjäännösrekisterissä.

Havainnot 2013: Kopsen (2006) inventointiraportin osoittamassa kohdassa oli havaittavissa matala painanne, jonka päältä oli ajettu metsätyökoneella. Painaumassa ei ole vallejia, eikä se siksi vastaa täysin Kopsen (2006) kuvausta rakenteesta. Vallien ollessa matalat ovat ne todennäköisesti tuhoutuneet, kun metsätyökone on ajanut painauman ylitse.

Mahdollinen säilytyskuoppa 5:

ykj-koordinaatit: pkoo: 6900480; ikoo = 3522639 ; z = noin 105

Kohde sijaitsee Maaveden Kangaslahden länsirannalla, vanhan rantatörmän päällä noin 100m rannasta. Mäntyä ja nuorta kuusta

kasvavalle kankaalle on kaivettu noin 2 x 2,5 m kokoinen ja metrin syvyinen kuoppa, jonka ympärillä on maavalli. Kuopan eteläreunalla on iso mänty. Muinaisjäännösrekisterin kohde Hietaniemi 7 (mj. rek nro 1000008573). Rekisteriin rakenteelle on merkitty väärä muinaisjäännöstyppi.

Havainnot 2013: Kuopan lounaispuolelta on ajettu metsätyökoneella, mutta itse rakenne on vahingoittumaton.

Havainnot 2013, yleistä: Kohde tarkastettiin 12.9.2013 Kirsi Luodon toimesta. Havaintomahdollisuudet olivat hyvät. Kohteen rakenteista osa (tervahauta, hiilimiilut ja eteläisin säilytyskuoppa) on merkitty muinaisjäännösrekisteriin omina kohteinaan (Kalkkikivenkagas 6 – 8, Hietaniemi 7), pohjoisempi säilytyskuopista puuttuu rekisteristä kokonaan.

Luokitusehdotus ja perustelu: Kiinteä muinaisjäännös, rauhoitusluokka 2.

Kartat: Kartat 1 ja 2.

Kuvat: Pieksämäki, Maaveden rantaosayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2013 (Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy:n arkistossa)

Kuva 17. Mahdollinen säilytyskuoppa 4 kuvattuna koillisesta.

Kuva 18. Tervahauta 1 kuvattuna luoteesta.

9. OJINNIEMI

Nimi:	Ojinniemi
Muinaisjäännösrekisteri-numero	937010004
Kunta/kylä/tila	Pieksämäki/Hällinmäki/593-457-19-129
Laji:	kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus:	kivikautinen
tyyppi:	asuinpaikat
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	1
P:	6889711
I:	523680
Z/m.mpy	105 m mpy

Koord.selite	Muinaisjäänösrekisterin koordinaatit. (ETRS-TM35FIN)
Etäisyystieto	Virtasalmen kirkosta noin 0,7 km luoteeseen.
Peruskartta:	3232 07
Aiemmat tutkimukset:	Koponen 1989 tarkastus
Aiemmat löydöt:	KM 25176: 1 kvartsiydin; 2 kvartsi-iskoksia (4 kpl)
Löydöt:	KM 39610: 1 palanutta luuta

Kohteen kuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Längelmäenjärven Markkuunselkään pistävän kaakko - luode -suuntaisen Ojinniemen lounaisrannalla, noin 5 m järven pintaa ylempänä olevan ja noin 20 m leveän terassin kohdalla. Asuinpaikkalöydöt (kvartsia ja palanutta luuta) ovat tulleet esille kuluneen metsätien pinnalta.

Havainnot 2013: Kohde tarkastettiin 10.9.2013 Kirsi Luodon ja Markus Kankkusen toimesta. Havaintomahdollisuudet olivat hyvät. Kvartsien löytökohdan läheisyyteen tien molemmin puolin kaivettiin yhteensä kuusi koepistoa, joissa ei kuitenkaan havaittu merkkejä kulttuurikerroksesta. Myös tien pinta tutkittiin silmämääräisesti ja tien penkkoja tutkittiin kaivauslastoin. Kohdasta 6889715/523697 (ETRS-TM35FIN) löydettiin tien koillisleikkauksesta yksi palaneen luun pala (KM 39610:1). Löytökohdan maannos oli hiekkaa, mutta siinä ei ollut havaittavissa kulttuurimaata.

Luokitusehdotus ja perustelu: Kiinteä muinaisjäänös, rauhoitusluokka 2. Kohteen statuksen muuttamista löytöpaikaksi olisi kuitenkin harkittava.

Kartat: Kartat 1 ja 9.

Kuvat: Pieksämäki, Maaveden rantaosayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2013 (Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy:n arkistossa)

Kuva 19. Markus Kankkunen palaneen luunpalan löytöpaikkaa tutkimassa. Kuvattu kaakosta.

Kuva 20. Tyypillinen maannos Ojinniemen kivistä asuinpaikalla. Kunnonhuhuttoutumiskerrosta ei ollut muodostunut läheskään kaikkiin kuopista.

10. HYTINRANTA

Nimi:	Hytinranta
Muinaisjäännösrekisteri-numero	-
Kunta/kylä/tila	Pieksämäki/Sarkaniemi/593-425-2-66
Laji:	kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus:	historiallinen
tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat / hiilimiilut
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	2
P:	6897867
I:	522560
Z/m.mpy	100 m mpy
Koord.selite	Itäisemmän hiilimiilun koordinaatit (ETRS-TM35FIN)
Etäisyystieto	noin 18 km itäkaakkoon Pieksämäen vesitornista
Peruskartta:	3232 08
Aiemmat tutkimukset:	Koponen 2006 inventointi
Aiemmat löydöt:	Ei löytöjä.
Löydöt:	Ei löytöjä.

Kohteen kuvaus: Kohde sijaitsee Maaveden Kangaslahden länsirannalla, Kangaslahdentieltä rantaan vievän tien päässä olevalta autojen kääntöpaikalta noin 30 m etelään, noin 20 m Maaveden rannasta. Kuusikkoon on kaivettu halkaisijaltaan noin 3,5 m kokoinen ja puolen metrin syvyinen mahdollinen hiilihauta. Paikannimi Hytinranta viitanee aikaan, jolloin Maavedestä on nostettu malmia, jota on viety luultavasti Huutokosken rautaruukille. Pieksämäen seudun historiassa on maininta, että Maavedessä Hytinrannan edustalla noin puolen kilometrin päässä olevissa Kukonsaarissa olisi järvimalmikasa. Hytinrannasta noin 600 m lounaaseen on jäänteitä raudansulatuksesta (ks. kohde Hietaniemi 5)

Havainnot 2013: Kohde tarkastettiin 12.9.2013 Kirsi Luodon toimesta. Havaintomahdollisuudet olivat hyvät. Vuoden 2006 inventoinnissa löydetty

hiilimiilu ja sen ympäristö olivat ennallaan. Tästä noin 55 m länteen löydettiin toinen hiilimiilu ETRS-TM35FIN-tasokoordinaattien 6897875/522506 osoittamasta paikasta. Pyöreän miilun halkaisija on noin 4 m ja syvyys noin 1,3 m. Kuoppaan tehtiin koepisto, jonka maannoksessa oli 10 -20 cm syvyydellä harmaan hiedan seassa havaittavissa hiiltä. Alueen luonnollinen maannos on hietää.

Luokitusehdotus ja perustelu: Kiinteä muinaisjäänös, rauhoitusluokka 2.

Kartat: Kartat 1 ja 2.

Kuvat: Pieksämäki, Maaveden rantaosayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2013 (Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy:n arkistossa)

Kuva 21. Vuoden 2006 inventoinnissa löydetty hiilimiilu kuvattuna pohjoisesta.

Kuva 22. Vuoden 2013 inventoinnissa löydetty uusi hiilimiilu kuvattuna lounaasta.

11. HIETALAHTI 1

Nimi:	Hietalahti 1
Muinaisjäännösrekisteri-numero	-
Kunta/kylä/tila	Pieksämäki/Sarkaniemi/593-425-2-66
Laji:	kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus:	historiallinen
tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat / hiilimiilut
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	33
P:	6897261
I:	522330
Z/m.mpy	100 m mpy
Koord.selite	Pohjoisimman hiilimiilun koordinaatit (ETRS-TM35FIN)

Etäisyystieto	noin 18 km itäkaakkoon Pieksämäen vesitornista
Peruskartta:	3232 08
Aiemmat tutkimukset:	Ei aiempia tutkimuksia.
Aiemmat löydöt:	Ei löytöjä.
Löydöt:	Ei löytöjä.

Kohteen kuvaus: Kohde sijaitsee Längelmäenjärven Hietalahden koillisrannalla, noin 30 - 40 m rantaviivasta. Paikalla on yhteensä 33 eri kokoista ja muotoista kuopannetta. Kuopanteet ovat pääasiassa muodoltaan pyöreitä tai soikeita, mutta joukossa on muutamia pitkänomaisia kaivantoja. Kaivantojen halkaisija vaihteli 1 – 3 metriin ja syvyys oli 0,4 – 1 m. Suurin kuopanteista oli kooltaan pitkänomainen kaivanto, jonka koko oli 5 x 2 m ja syvyys 1 m. Suurin osa kuopanteista (kuopanneryhmä A, 30 kpl) sijaitsi tiiviinä ryppäänä. Vain kolme kuopanteista oli erillään, nekin kuitenkin omana pienenä ryhmänään (kuopanneryhmä B). Osaan kuopanteista kaivettiin koepistoja, joista havaittu maannos oli pääsääntöisesti seuraava:

Turve	0 – 5 cm
Huuhtoutumiskerros, jonka alla harmaa (palanut?) hieno hiekka	5 – 20 cm
- osassa kaivannoista tässä kerroksessa nokea ja vähän hiiltä	
Keltainen hieno hiekka	20 cm ->

Osan kuopanteista seinämät olivat melko jyrkkäpiirteisiä, ja ovat todennäköisesti kaivetuista kuopanteista nuorimpia (ehkä 1900-luvulta?). Suurin osa kuopanteista oli kuitenkin loivapiirteisiä ja hyvin arkeologisoituneita. Kuopanteet ovat todennäköisesti paikalle aikojen saatossa kaivettujen hiilimiilujen jäännöksiä.

Sijainti (ETRS-TM35FIN-tasokoordinaatit)

Kuopanneryhmä A (30 kpl):

- pohjoisin hiilimiilu: 6897261/522330
- eteläisin ja läntisin hiilimiilu: 6897255/522321
- itäisin hiilimiilu: 6897240/3522346
-

Kuopanneryhmä B (3 kpl): 6897243/522367

Havainnot 2013: Kohde tarkastettiin 11.9.2013 Kirsi Luodon toimesta. Havaintomahdollisuudet olivat hyvät.

Luokitusehdotus ja perustelu: Kiinteä muinaisjäänös, rauhoitusluokka 2.

Kartat: Kartat 1 ja 2.

Kuvat: Pieksämäki, Maaveden rantaosayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2013 (Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy:n arkistossa)

Kuva 23. Suurin hiilimiiluista, pitkänomainen kaivanto, kuvattuna länsiluoteesta.

Kuva 24. Tyypillinen pieni miilu kuvattuna tässä luoteesta.

12. HIETALAHTI 2

Nimi:	Hietalahti 2
Muinaisjäännösrekisteri-numero	-
Kunta/kylä/tila	Pieksämäki/Sarkaniemi/593-425-2-66
Laji:	kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus:	historiallinen
tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat / hiilimiilut tervahaudat
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	4
P:	6897278
I:	522391
Z/m.mpy	102,5 m mpy
Koord.selite	Itäisimmän hiilimiilun koordinaatit (ETRS-TM35FIN)

Etäisyystieto	noin 18 km itäkaakkoon Pieksämäen vesitornista
Peruskartta:	3232 08
Aiemmat tutkimukset:	Ei aiempia tutkimuksia.
Aiemmat löydöt:	Ei löytöjä.
Löydöt:	Ei löytöjä.

Kohteen kuvaus: Kohde sijaitsee Längelmäenjärven Kangaslahden länsirannalla, noin 60 m Maaveden Hietalahden rannasta, muinaisen rantaterassin päällä. Paikalla on kolme hiilimiilua ja yhden osittain tuhoutuneen tervahaudan jäännökset.

Itäisin hiilimiilu: 6897278/522391 (ETRS-TM35FIN)

- Halkaisijaltaan 2,3 m oleva pyöreähkö painauma, jonka syvyys 0,7 m. Keskelle kaivetusta koekuopasta tuli turpeen alta 20 cm syvyydestä hien ja hiilensekaista harmaata hienoa hiekkaa. Hiilensekainen kerros jatkui ainakin 50 cm syvyyteen.

-

Keskimmäinen hiilimiilu: 6897306/522311 (ETRS-TM35FIN)

- Nelikulmainen painauma, jonka mitat 1,2 x 1,2 x 0,9 m.

Läntisin hiilimiilu: 6897310/522312 (ETRS-TM35FIN)

- Halkaisijaltaan 1,2 m oleva pyöreä painanne, jonka syvyys on 0,7 m.

Tervahauta: 6897301/522299 (ETRS-TM35FIN)

- Osittain tuhoutunut tervahauta, jonka halkaisija noin 10 m. Tervahaudan vallien korkeus on noin 1,5 m. Tervahaudan läpi kulkee kaivanto, joka lienee ainakin osittain resentti. Osa kaivantoa saattaa olla tervahaudan halssia. Tervahauta on kohteen Hietalahti 2 läntisin rakenne.

Havainnot 2013: Kohde tarkastettiin 11.9.2013 Kirsi Luodon toimesta. Havaintomahdollisuudet olivat hyvät.

Luokitusehdotus ja perustelu: Kiinteä muinaisjäännös, rauhoitusluokka 2.

Kartat: Kartat 1 ja 2.

Kuvat: Pieksämäki, Maaveden rantaosayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2013 (Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy:n arkistossa)

Kuva 25. Itäisin hiilimiilu kuvattuna idästä.

Kuva 26. Itäisimpään hiilimiiluun kaivetun koekuopan maannosta.

Kuva 27. Kaksi läntisintä kuopannetta, todennäköisesti hiilimiilua, kuvattuna lännestä.

Kuva 27. Osittain tuhoutunut tervahauta kuvattuna itäkaakosta.

13. HIETALAHTI 3

Nimi:	Hietalahti 3
Muinaisjäännösrekisteri-numero	-
Kunta/kylä/tila	Pieksämäki/Sarkaniemi/593-425-2-66
Laji:	kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus:	historiallinen
tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat / hiilimiilut (?) kaskiröykkiöt
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	18
P:	6897164
I:	521966
Z/m.mpy	110 m mpy
Koord.selite	Kohteen pohjoisimman rakenteen (kuopanne) koordinaatit (ETRS-TM35FIN)
Etäisyystieto	noin 18 km itäkaakkoon Pieksämäen vesitornista
Peruskartta:	3232 08
Aiemmat tutkimukset:	Ei aiempia tutkimuksia.
Aiemmat löydöt:	Ei löytöjä.
Löydöt:	Ei löytöjä.

Kohteen kuvaus: Kohde sijaitsee Längelmäenjärven Hietalahden länsirannalla, kuusivaltaisessa metsikkörinteessä, noin 10 – 50 m päässä rannasta olevalla alueella. Rannan tuntumassa, kohteen poisosassa on neljä kuopannetta sekä yhteensä 14 kaskirauniota.

Kuopanteet (4 kpl): 6897210/521996 (ETRS-TM35FIN)

- Koordinaatit viittaavat nelikulmaiseen, kooltaan 1,2 x 1,2 x 0,6 m olevaan kuopanteeseen, joka samalla on kohteen pohjoisin rakenne. Tästä noin 2 m länteen on pyöreähkö, halkaisijaltaan 1,2 m oleva ja 0,6 m syvä kuopanne. Ensin mainitun kuopanteen

pohjoispuolella, noin 3 m päässä on vielä kaksi kuopannetta, joiden molempien halkaisija on 0,5 m ja syvyys 0,2 m.

Kaskiraunioista osa oli kasattu suuremman kiven viereen tai päälle. Raunioiden, jotka olivat pääsääntöisesti pyöreitä tai soikeita, halkaisija vaihteli 1 – 2,5 m välillä. Korkeutta raunioilla oli 0,4 – 0,7 m. Rauniot oli kasattu kivistä, joiden halkaisija oli pääasiassa 20 – 40 cm.

Havainnot 2013: Kohde tarkastettiin 11.9.2013 Kirsi Luodon toimesta. Havaintomahdollisuudet olivat hyvät.

Luokitusehdotus ja perustelu: Kiinteä muinaisjäänös, rauhoitusluokka 2.

Kartat: Kartat 1 ja 4.

Kuvat: Pieksämäki, Maaveden rantaosayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2013 (Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy:n arkistossa)

Kuva 28. Pohjoisin rakenne eli nelikulmainen kuoppa kuvattuna idästä.

Kuva 29. Yksi kohteen suurimmista kaskiraunioista kuvattuna lounaasta.

14. HIETALAHTI 4

Nimi:	Hietalahti 4
Muinaisjäännösrekisteri-numero	-
Kunta/kylä/tila	Pieksämäki/Sarkaniemi/593-425-2-66
Laji:	kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus:	ajoittamaton
tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat / pyyntikuopat
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	1
P:	6897641
I:	522135
Z/m.mpy	110 m mpy
Koord.selite	Kohteen koordinaatit (ETRS-TM35FIN)

Etäisyystieto	noin 18 km itäkaakkoon Pieksämäen vesitornista
Peruskartta:	3232 08
Aiemmat tutkimukset:	Ei aiempia tutkimuksia.
Aiemmat löydöt:	Ei löytöjä.
Löydöt:	Ei löytöjä.

Kohteen kuvaus: Kohde sijaitsee Längelmäenjärven Kangaslahden länsirannalla, havupuita harvakseltaan kasvavassa, lounaaseen työntyvän niemekkeen eteläosassa. Paikalla on halkaisijaltaan 1,5 m oleva matala, pyöreä painanne, jonka syvyys on 0,3 m. Sijaintinsa ja luonteensa puolesta painanne vaikuttaa pyyntikuopalta.

Havainnot 2013: Kohde tarkastettiin 11.9.2013 Kirsi Luodon toimesta. Havaintomahdollisuudet olivat hyvät.

Luokitusehdotus ja perustelu: Kiinteä muinaisjäänös, rauhoitusluokka 2.

Kartat: Kartat 1 ja 2.

Kuvat: Pieksämäki, Maaveden rantaosayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2013 (Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy:n arkistossa)

Kuva 30. Painanne kuvattuna etelästä.

15. HIETALAHTI 5

Nimi:	Hietalahti 5
Muinaisjäännösrekisteri-numero	-
Kunta/kylä/tila	Pieksämäki/Sarkaniemi/593-425-2-66
Laji:	kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus:	historiallinen
tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat / hiilimiilut (?)
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	1
P:	6898134
I:	522400
Z/m.mpy	105 m mpy
Koord.selite	Kohteen koordinaatit (ETRS-TM35FIN)
Etäisyystieto	noin 18 km itäkaakkoon Pieksämäen vesitornista
Peruskartta:	3232 08
Aiemmat tutkimukset:	Ei aiempia tutkimuksia.
Aiemmat löydöt:	Ei löytöjä.
Löydöt:	Ei löytöjä.

Kohteen kuvaus: Kohde sijaitsee Längelmäenjärven Kangaslahden länsirannalla, Hietaniemeen vievän tien vieressä, noin 100 m länteen rannasta ja 10 m tiestä itään. Paikalla on vanha rantaterassi, jonka päällä on pyöreä, halkaisijaltaan 2 m oleva, loivaseinämainen, matala painanne. Painanteen syvyys on 0,4 m. Painanteen ympäristössä on tehty puiden karsintaa ja myös itse painanteen päältä on ajettu metsätyökoneella. Painanteeseen kaivettiin koekuoppa. Sen maannoksessa havaittiin turvekerroksen alainen, 15 cm paksu harmaan hiedan kerros, jonka seassa oli hiiltä. Tämän kerroksen alta tuli alueen luonnollinen maannos; punertava hiekka.

Havainnot 2013: Kohde tarkastettiin 11.9.2013 Kirsi Luodon toimesta. Havaintomahdollisuudet olivat hyvät.

Luokitusehdotus ja perustelu: Kiinteä muinaisjäänös, rauhoitusluokka 2. Painanne on osin tuhoutunut, koska sen päältä on ajettu metsätyökoneella.

Kartat: Kartat 1 ja 3.

Kuvat: Pieksämäki, Maaveden rantaosayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2013 (Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy:n arkistossa)

Kuva 31. Painanne kuvattuna etelästä, lapio painanteen keskellä. Vasemmalla kuvan reunassa StoraEnson kämpälle vievä hiekkatie.

16. TERVINLAHTI 1

Nimi:	Tervinlahti 1
Muinaisjäännösrekisteri-numero	1000022844
Kunta/kylä/tila	Pieksämäki/Pohjoismäki/593-461-2-33 593-461-2-28
Laji:	kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus:	moniperiodinen
tyyppi:	muinaisjäännösryhmät
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	2
P:	6894990
I:	526250
Z/m.mpy	102,5 m mpy
Koord.selite	Kvartsien löytöpaikan koordinaatit (ETRS-TM35FIN)
Etäisyystieto	6,1 km pohjoiskoilliseen Virtasalmen kirkosta
Peruskartta:	3232 07
Aiemmat tutkimukset:	Koponen 2001 tarkastus
Aiemmat löydöt:	KM 32805 kvartsi-iskoksia
Löydöt:	Ei löytöjä.

Kohteen kuvaus: Kohde sijaitsee Maaveteen etelästä pistävän Koljonniemen tyvessä, Tervinlahden kaakkoisessa pohjukassa hiekkakankaalla. Paikalla on esihistoriallinen asuinpaikka sekä kaksi historialliselle ajalle ajoittuvaa tervahautaa. Kvartsit löytyivät vuoden 2001 tarkastuksen yhteydessä alueella sijaitsevan kesämökin pohjoispuolelta, vanhan rantatörmän päältä ajourasta. Asuinpaikka on rajattu ympäristön topografian perusteella löytöpaikkaa laajemmaksi.

Tervahaudat (2 kpl) sijaitsevat Tervinlahden rantaan vievän mökkien vieressä, metsässä tien kaakkoispuolella ETRS-TM35 FIN-tasokoordinaattien 6895042/526347 osoittamassa kohdassa. Tervahaudat on merkitty peruskartalle (Maanmittauslaitos 10/2013). Tervahaudoista tien puoleinen (A) on halkaisijaltaan 14 m ja sen vallien leveys on 5 m ja

korkeus noin 1 m. Tervahaudan halssi sijaitsee sen eteläreunassa. Tervahautaan kaivetussa koekuopassa oli turpeena alaisen 2 cm paksun huuhtoutumiskerroksen ja 5 cm paksu rikastumiskerros, jonka alla oli 6 cm vaaleaa hiekkaa. Tämän alla oli puolestaan yli 20 cm paksu tummanruskea hiekkakerros, jonka seassa oli runsaasti hiiltä. Koekuoppa ei ukottunut tämän kerroksen läpi.

Tervahauta B on halkaisijaltaan 18 m ja sen vallien leveys on 8 m. Vallien korkeus on tervahaudan keskeltä mitattuna 2,5 m ja metsänpohjan tasolta mitattuna 1,8 m. Tervahaudan halssi on suuntautunut eteläkaakkoon. Haudan keskellä on nelikulmion muotoinen painanne ja itälaidalla useita kaivettuja kuopanteita ja ojamaista kaivantoa.

Havainnot 2013: Kohde tarkastettiin 12.9.2013 Kirsi Luodon ja Markus Kankkusen toimesta. Havaintomahdollisuudet olivat hyvät. Tervahaudat dokumentoitiin ja Tervinlahden rantoja tarkasteltiin huolellisesti kulkien useaan otteeseen alueen halki. Koepistoja tehtiin, mutta uusia löytöjä ei saatu.

Luokitusehdotus ja perustelu: Kiinteä muinaisjäänös, rauhoitusluokka 2.

Kartat: Kartat 1 ja 5.

Kuvat: Pieksämäki, Maaveden rantaosayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2013 (Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy:n arkistossa)

Kuva 32. Tervahauta A kuvattuna luoteesta.

Kuva 33. Tervahauta B:n ympärillä havaittua ojamaista kaivantoa kuvattuna koillisesta.

Kuva 34. Tervahauta B kuvattuna idästä.

17. TERVINLAHTI 2

Nimi:	Tervinlahti 2
Muinaisjäännösrekisteri-numero	1000022845
Kunta/kylä/tila	Pieksämäki/Pohjoismäki/593-461-2-33
Laji:	kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus:	esihistoriallinen
tyyppi:	asuinpaikat
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	2
P:	6895070
I:	526160
Z/m.mpy	102,5 m mpy
Koord.selite	Kvartsien ja palaneen luun löytöpaikan koordinaatit

	(ETRS-TM35FIN)
Etäisyystieto	6,2 km pohjoiskoilliseen Virtasalmen kirkosta
Peruskartta:	3232 07
Aiemmat tutkimukset:	Koponen 2001 tarkastus
Aiemmat löydöt:	KM 32806 kvartsi-iskoksia, palanutta luuta
Löydöt:	Ei löytöjä.

Kohteen kuvaus: Esihistoriallinen asuinpaikka Maaveteen etelästä pistävän Koljonniemen tyvessä, Tervinlahden kaakkoisen pohjukan pohjoisrannalla, Tinkinlammen pohjukassa ja lammesta 140 m eteläkaakkoon sijaitsevalla hiekkakankaalla. Löydöt (palanutta luuta ja kvartsia) on tehty vuoden 2001 tarkastuksessa vanhan rantatörmän päälle tehdyistä kahdesta koekuopasta. Alueelta on löydetty myös kaksi painannetta. Kohde Tervinlahti 1 sijaitsee noin 100 m kohteesta kaakkoon, mutta koekuopituksessa kohteiden väliltä ei löydetty merkkejä asuinpaikasta.

Havainnot 2013: Kohde tarkastettiin 9.9.2013 Kirsi Luodon ja Markus Kankkusen toimesta. Havaintomahdollisuudet olivat hyvät. Tinkinlammen pohjukassa, ETRS-TM35FIN-tasokoordinaattien 6895182/526179 osoittamassa kohdassa havaittiin vuoden 2013 inventoinnin yhteydessä matala, soikeahko painanne, jonka halkaisija on 4 m ja syvyys 0,4 m. Painanteeseen ja sen ympäristöön tehtiin koekuoppia, mutta löytöjä ei saatu. Painanteen maannoksessa oli selvä, 5 cm paksu, huuhtoutumiskerros.

Toinen painanne löydettiin ETRS-TM35FIN-tasokoordinaattien 6895057/526191 osoittamasta kohdasta Tervinlahden rannasta, vanhalta rantaterassilta. Paikalla on pyöreä, halkaisijaltaan 3 m oleva painanne, jonka syvyys on 0,3 m. Painanteeseen ja sen ympäristöön tehdyistä koepistoista ei löytynyt mitään. Painanteen maannoksessa oli selvä, 5 cm paksu huuhtoutumiskerros.

Luokitusehdotus ja perustelu: Kiinteä muinaisjäännös, rauhoitusluokka 2.

Kartat: Kartat 1 ja 5.

Kuvat: Pieksämäki, Maaveden rantaosayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2013 (Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy:n arkistossa)

Kuva 35. Tinkinlammen pohjukassa oleva painanne kuvattuna idästä. Lappo painanteen keskelle kaivetun koekuopan kohdalla.

Kuva 36. Tinkinlammen pohjukassa sijaitsevaan painanteeseen kaivetun koekuopan maannos.

Kuva 37. Tervinlahden muinaisrantatörmällä sijaitseva painanne kuvattuna etelästä. Lappio painanteen keskellä, Markus Kankkunen tutkimassa kaivamansa koekuopan maannosta painanteen pohjoispuolella.

18. INGANLAMPI

Nimi:	Inganlampi
Muinaisjäännösrekisteri-numero	-
Kunta/kylä/tila	Pieksämäki/Tikkalanmäki/593-462-2-42
Laji:	kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus:	ajoittamaton
tyyppi:	maarakenteet/ kuopat
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	1
P:	6894339
I:	527043
Z/m.mpy	105 m mpy
Koord.selite	Kohteen koordinaatit (ETRS-TM35FIN)

Etäisyystieto	6 km koilliseen Virtasalmen kirkosta
Peruskartta:	3232 07
Aiemmat tutkimukset:	Ei aiempia tutkimuksia
Aiemmat löydöt:	Ei löytöjä.
Löydöt:	Ei löytöjä.

Kohteen kuvaus: Kohde sijaitsee Koljonniemen eteläpuolella, Inganlammen ja Hytinvuoren välistä kulkevan tien pohjoispuolella olevan pienemmän hiekkakuopan kaakkoispäässä, mäntykankaalla. Kohteesta noin 100 m koilliseen on peruskartallekin merkitty laaja hiekkakuoppa-alue.

Paikalla on pyöreä, halkaisijaltaan 1 m ja syvyydeltään 0,4 m oleva painanne. Sen keskelle tehtiin koekuoppa, josta ei tullut löytöjä. Kuopan maannos oli luonnollinen, mutta siitä puuttui huuhtoutumiskerros.

Havainnot 2013: Kohde tarkastettiin 9.9.2013 Kirsi Luodon ja Markus Kankkusen toimesta. Havaintomahdollisuudet olivat hyvät. Kohteen lähellä sijaitsevat hiekkakuopat tarkastettiin kattavasti, mutta muita havaintoja ei tehty.

Luokitusehdotus ja perustelu: Kiinteä muinaisjäänös, rauhoitusluokka 2.

Kartat: Kartat 1 ja 6.

Kuvat: Pieksämäki, Maaveden rantaosayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2013 (Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy:n arkistossa)

Kuva 38. Inganlammen painanne kuvattuna lounaasta.

19. RAUHAJOKI

Nimi:	Rauhajoki
Muinaisjäännösrekisteri-numero	-
Kunta/kylä/tila	Pieksämäki/Tikkalanmäki/593-462-19-12
Laji:	kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus:	historiallinen
tyyppi:	työ- ja valmistupaikat/ tervahaudat
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	1
P:	6893615
I:	528402
Z/m.mpy	102,5 m mpy
Koord.selite	Tervahaudan koordinaatit (ETRS-TM35FIN)
Etäisyystieto	5,9 km koilliseen Virtasalmen kirkosta

Peruskartta:	3232 07
Aiemmat tutkimukset:	Ei aiempia tutkimuksia.
Aiemmat löydöt:	Ei löytöjä.
Löydöt:	Ei löytöjä.

Kohteen kuvaus: Kohde sijaitsee Maaveden Vasaraselältä Rauhajärveen virtaavan Rauhajoen länsirannalla, kesämökin pihapiirin tuntumassa, metsän reunassa. Paikalla on halkaisijaltaan 13 m oleva tervahauta, jonka vallien paksuus on 6,5 m ja korkeus 1,5 – 2 m. Haudan keskellä on suppilomainen painanne, tervahaudan ”silmä”, jonka halkaisija on 2 m ja syvyys 1,5 m.

Havainnot 2013: Kohde tarkastettiin 9.9.2013 Kirsi Luodon ja Markus Kankkusen toimesta. Havaintomahdollisuudet olivat hyvät.

Luokitusehdotus ja perustelu: Kiinteä muinaisjäännös, rauhoitusluokka 2.

Kartat: Kartat 1 ja 7.

Kuvat: Pieksämäki, Maaveden rantaosayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2013 (Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy:n arkistossa)

Kuva 39. Tervahauta kuvattuna lännestä.

20. KESKIKANGAS

Nimi:	Keskikangas
Muinaisjäännösrekisteri-numero	-
Kunta/kylä/tila	Pieksämäki/Tikkalanmäki/593-462-10-76
Laji:	kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus:	historiallinen
tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat/ kaskiröykkiöt
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	9
P:	6890750
I:	523728
Z/m.mpy	102,5 m mpy
Koord.selite	Nauriskuopan A koordinaatit (ETRS-TM35FIN)
Etäisyystieto	1,5 km pohjoisluoteeseen Virtasalmen kirkosta
Peruskartta:	3232 07
Aiemmat tutkimukset:	Ei aiempia tutkimuksia.
Aiemmat löydöt:	Ei löytöjä.
Löydöt:	Ei löytöjä.

Kohteen kuvaus: Kohde sijaitsee Längelmäenjärven itärannalla, noin 170 m rannasta olevalla ja kuusia kasvavalla kankaalla, jonka nimi peruskartassa on "Keskikangas". Paikalla on kaksi nauriskuoppaa (A ja B) sekä 7 kaskiraunioksi luokiteltavaa röykkiötä. Nauriskuoppa A (ETRS-TM35FIN 6890750/523728) on laajuudeltaan 1,5, x 2 m ja 0,9 m syvä. Nauriskuoppa B (ETRS-TM35FIN 6890755/523741) on suurempi, kooltaan 5 x 2 m ja 1 m syvä. Kairatessa ei kuopissa ollut havaittavissa hiiltä. Muinaisjäännösalueeksi rajatulla alueella on yhteensä seitsemän erikokoista kaskirauniota, joista osa on kasattu suuremman maakiven yhteyteen.

Pohjoisimman röykkiön ETRS-TM35FIN-tasokoordinaatit:
6890795/ 523758

Itäisimmän röykkiön ETRS-TM35FIN-tasokoordinaatit:
6890735/ 523804

Havainnot 2013: Kohde tarkastettiin 9.9.2013 Kirsi Luodon ja Markus Kankkusen toimesta. Havaintomahdollisuudet olivat kohtalaiset. Kaskiraunioita voi olla aluerajauksen sisällä enemmänkin; röykkiöistä maantasaisimpia oli vaikea havaita paksun sammalen alta.

Luokitusehdotus ja perustelu: Kiinteä muinaisjäänös, rauhoitusluokka 2.

Kartat: Kartat 1 ja 8.

Kuvat: Pieksämäki, Maaveden rantaosayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2013 (Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy:n arkistossa)

Kuva 40. Nauriskuoppa A kuvattuna pohjoisesta.

Kuva 41. Yksi kaskiraunioista kuvattuna kaakosta.

Kuva 42. Nauriskuoppa B kuvattuna idästä.

21. PUKSANLAHTI

Nimi:	Puksanlahti
Muinaisjäännösrekisteri-numero	-
Kunta/kylä/tila	Pieksämäki/Tikkalanmäki/593-462-3-3 593-462-13-7
Laji:	kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus:	ajoittamaton
tyyppi:	maarakenteet/ kuopat tai painanteet
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	2
P:	6893097
I:	528389
Z/m.mpy	105 m mpy
Koord.selite	Kuopan A koordinaatit (ETRS-TM35FIN)
Etäisyystieto	5,7 km koilliseen Virtasalmen kirkosta
Peruskartta:	3232 07
Aiemmat tutkimukset:	Ei aiempia tutkimuksia.
Aiemmat löydöt:	Ei löytöjä.
Löydöt:	Ei löytöjä.

Kohteen kuvaus: Kohde sijaitsee Rauhajärven Puksanlahden länsirannalla, muinaisen kaakkoon työntyvän niemen koillisrannalla. Nykyään niemen pohjoispuolella on umpeen kasvanut, pusikkoinen alue. Itse painanteet sijaitsevat mäntyvaltaisessa metsässä, jossa maannos on hiekkaa. Paikalla on kaksi kuoppaa tai painannetta (A ja B).

Painanne A (ETRS-TM35FIN 6893097/528389): Pyöreä, halkaisijaltaan 1,7 m oleva ja 0,4 syvä painanne. Sen keskelle kaivetussa koekuopassa oli turpeen alla 5 – 8 cm paksu huuhtoutumiskerros, jonka alla harmaata hiekkaa 6 cm. Tämän alla oli punertavaa hiekkaa 35 cm syvyyteen saakka. Painanteen ympärille ja kohdalle tehdyt koekuopat olivat löydöttömiä. Mahdollisesti pyyntikuoppa.

Painanne B (ETRS-TM35FIN 6893187/528352): Nelikulmainen, kooltaan 3 x 3 m oleva painanne, jonka syvyys on noin 0,5 m. Pohjoisreunalla (alarinteen puolella) havaittavissa valli, jonka koilliskulmassa on aukko. Painanteeseen tehdyssä koekuopassa oli turpeen alaisen 2 cm paksun huuhtoutumiskerroksen alla 2 cm paksu nokimaakerros, jossa oli hiiltä. Tämän alla oli 2 cm paksu harmaan hiekan kerros, jonka alla steriili keltainen hiekka. Koekuopista, joita kaivettiin myös painanteen ulkopuolelle, ei tehty löytöjä. Mahdollinen hiilimiilu.

Havainnot 2013: Kohde tarkastettiin 9.9.2013 Kirsi Luodon ja Markus Kankkusen toimesta. Havaintomahdollisuudet olivat hyvät. Painanteiden ympäristöä tutkittiin laajalti, muita havaintoja ei tehty.

Luokitusehdotus ja perustelu: Kiinteä muinaisjäännös, rauhoitusluokka 2.

Kartat: Kartat 1 ja 7.

Kuvat: Pieksämäki, Maaveden rantaosayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2013 (Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy:n arkistossa)

Kuva 43. Painanne A kuvattuna etelästä.

Kuva 44. Painanne A:han tehdyn koekuopan maannos.

Kuva 45. Painanne B kuvattuna etelästä.

22. HARJUNRANTA

Nimi:	Harjunranta
Muinaisjäännösrekisteri-numero	-
Kunta/kylä/tila	Pieksämäki/Längelmäki/593-413-19-11 593-413-19-7
Laji:	kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus:	ajoittamaton
tyyppi:	maarakenteet/ kuopat
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	2
P:	6895143
I:	521137
Z/m.mpy	102,5 m mpy
Koord.selite	Kuopan A koordinaatit (ETRS-TM35FIN)

Etäisyystieto	6,7 km luoteeseen Virtasalmen kirkosta
Peruskartta:	3232 07
Aiemmat tutkimukset:	Ei aiempia tutkimuksia.
Aiemmat löydöt:	Ei löytöjä.
Löydöt:	Ei löytöjä.

Kohteen kuvaus: Kohde sijaitsee Längelmäenjärven länsirannalla, Längelmäenjoen pohjoisrannalla, maannokseltaan hiekkaa olevan muinaisen niemekkeen eteläreunalla, joen puolella. Kohteen ympäristö on kuusimetsää, kohteen pohjoispuolinen metsä on avohakattu. Paikalla on kaksi painannetta (A ja B).

Painanne A (ETRS-TM35FIN 6895143/521137): pyöreähkö painanne, jonka halkaisija noin 2 m ja syvyys 0,5 m. Keskelle kaivetussa koekuopassa oli havaittavissa selkeä huuhtoutumiskerros. Maannos alueella on harmaata hiesua.

Painanne B (ETRS-TM35FIN 6895119/521114): Pyöreähkö kuopanne, jonka halkaisija noin 2 m ja syvyys 0,5 m. Kuopanteeseen tehdyn koepiston maannos: 0 – 20 cm turve, 20 – 24 cm huuhtoutumiskerros, jonka alla hiilensekainen harmaanmusta hiesu. Todennäköisesti hiilimiilu.

Havainnot 2013: Kohde tarkastettiin 13.9.2013 Kirsi Luodon ja Markus Kankkusen toimesta. Havaintomahdollisuudet olivat hyvät. Painanteiden ympäristöä tutkittiin laajalti, muita havaintoja ei tehty. Avohakatulla alueella painanteiden pohjoispuolella oli mahdollista suorittaa pintapöimintää laikutetuilla alueilla.

Luokitusehdotus ja perustelu: Kiinteä muinaisjäänös, rauhoitusluokka 2.

Kartat: Kartat 1 ja 10.

Kuvat: Pieksämäki, Maaveden rantaosayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2013 (Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy:n arkistossa)

Kuva 46. Painanne A kuvattuna etelästä. Markus Kankkunen tutkii koepiston maannosta.

Kuva 47. Painanne B kuvattuna etelästä.

23. LÄNGELMÄENJOEN ALAMYLLY

Nimi:	Längelmäenjoen Alamyllly
Muinaisjäännösrekisteri-numero	-
Kunta/kylä/tila	Pieksämäki/Längelmäki/593-413-19-11
Laji:	kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus:	historiallinen
tyyppi:	työ- ja valmistuspaikat/ vesimyllyt
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	1
P:	6895519
I:	520909
Z/m.mpy	107,5 m mpy
Koord.selite	Vesimyllyn koordinaatit (ETRS-TM35FIN)
Etäisyystieto	6,9 km luoteeseen Virtasalmen kirkosta
Peruskartta:	3232 07
Aiemmat tutkimukset:	Ei aiempia tutkimuksia.
Aiemmat löydöt:	Ei löytöjä.
Löydöt:	Ei löytöjä.

Kohteen kuvaus: Kohde sijaitsee Längelmäenjärveen virtaavan Längelmäen joen varrella, noin 500 m joen suulta sisämaahan, Tenhulan talon pihapiirissä, joen yli menevän sillan vieressä eteläpuolella. Paikalla on jäännökset vesimyllystä ja siihen liittyvistä kanavista. Joen keskelle on kasattu kivipenkere, joka lienee toiminut sekä myllyrakennuksen perustuksena että vettä ohjaavan kanavan seinämänä. Penger kulkee keskellä jokea ja on noin 1-2 m leveä ja sen vedenpinnan yläpuolinen osa on noin 1 m korkea. Penger yhtyy joen länsirantaan sillan vieressä, sen eteläpuolella. Sillan pohjoispuolella on myllylampi. Kivipenkereen ja joen länsirannan välissä on vedessä metallisen myllyn turbiini jäännökset. Joen penkkaa on kivetty luonnonkivillä.

Näkyvissä nyt olevat myllyrakenteet lienevät 1800-luvulta tai hieman tätä nuorempia, tosin vanhempiakin osia saattaa rakenteiden joukossa olla. Kivirakenteiden ikää on mahdoton määrittää pelkän silmämääräisen tarkastelun perusteella. Längelmäenjoessa tiedetään kuitenkin olleen myllytoimintaa jo 1600-luvulta lähtien, ensimmäinen maininta Längelmäenjoen myllyistä vuodelta 1676. Kaikkiaan joessa tiedetään olleen neljä vesimyllyä. Längelmäenjoessa tiedetään olleen myös tullimyllyn, joka perustettiin sinne 1870-luvun puolivälissä. uudesta myllynpaikasta ei kuitenkaan ollut kyse, sillä paikalla oli ollut kotitarvemylly jo 1790-luvulla. (Lappalainen 1961, 592)

Havainnot 2013: Kohde tarkastettiin 13.9.2013 Kirsi Luodon ja Markus Kankkusen toimesta. Havaintomahdollisuudet olivat hyvät.

Luokitusehdotus ja perustelu: Kiinteä muinaisjäänös, rauhoitusluokka 2. Havaittuja rakenteita ei voida käytössä olevan tiedon perusteella varsinaisesti liittää yhteenkään Längelmäenjoen neljästä myllystä, mutta havaitut rakenteet täyttävät kuitenkin kiinteän muinaisjäänöksen tunnusmerkit.

Kartat: Kartat 1 ja 10.

Kuvat: Pieksämäki, Maaveden rantaosayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2013 (Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy:n arkistossa)

Kuva 48. Vesimyllyn rakenteita kuvattuna pohjoisesta sillalta. Turbiini koivun takana kuvan keskellä.

Kuva 49. Myllyn rakenteita kuvanttuna pohjoisesta.

24. SIKOSAARI

Nimi:	Sikosaari
Muinaisjäännösrekisteri-numero	-
Kunta/kylä/tila	Pieksämäki/Längelmäki/593-413-9-21
Laji:	kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus:	historiallinen
tyyppi:	kivirakenteet/ rauniot maarakenteet/ kuopat
Rauhoitusluokka:	2
Lukumäärä:	8
P:	6893046
I:	521886
Z/m.mpy	105 m mpy
Koord.selite	Kuopan A koordinaatit (ETRS-TM35FIN)

Etäisyystieto	4,5 km luoteeseen Virtasalmen kirkosta
Peruskartta:	3232 07
Aiemmat tutkimukset:	Ei aiempia tutkimuksia.
Aiemmat löydöt:	Ei löytöjä.
Löydöt:	Ei löytöjä.

Kohteen kuvaus: Kohde sijaitsee Längelmäenjärven Sikosaassa, saaren länsiosassa, mökkien pohjoispuolella. Alueella on kolme kuopannetta ja viisi kiviröykkiötä, jotka todennäköisesti ovat kaskiraunioita.

Kuoppa A (ETRS-TM35FIN 6893046/521886): Koko 2 x 1 m ja syvyys 0,4 m. Mahdollisesti nauriskuoppa.

Kuoppa B (ETRS-TM35FIN 6893050/521893): Koko 2 x 2 m ja syvyys 0,5 m. Mahdollisesti nauriskuoppa.

Kuoppa C (ETRS-TM35FIN 6893040/521897): Koko 2,5 x 1 m, syvyys 0,5 m. Kuopan koillis- ja lounaisreunat on kivetty ja lounaispuolelta kulkee 10 m pituinen oja kaartuen kohti etelää. Kiviä kuopan reunoissa on kahdessa – kolmessa kerroksessa. Kuopan keskelle kaivettu koepisto sisälsi ruskehtavaa hiekkaa.

Röykkiö D (ETRS-TM35FIN 6893028/521918): Koko 3 x 1,5 m, korkeus 0,3 m. Koottu halkaisijaltaan 20 – 50 cm olevista kivistä. Vieressä kulkee noin 20 m pitkä oja koillis-lounaisuuntaisena. Maa alueella on erittäin multaista, todennäköisesti vanhaa peltoa.

Röykkiö E (ETRS-TM35FIN 6893042/521936): Sammaloitunut, kooltaan 1 x 1 m oleva korkeudeltaan 0,5 m oleva röykkiö.

Röykkiö F (ETRS-TM35FIN 6893041/521924): Koko 2,5 x 1 m.

Röykkiö G (ETRS-TM35FIN 6893033/521957): Koko 2,5 x 1,5 m. Kivet on kasattu maakiven yhteyteen.

Röykkiö H (ETRS-TM35FIN 6893034/521953): Noin 20 m pitkä ja 1,5 m leveä, matala kivivalli. Rakenne saattaa olla vanhaa pellon reunusvallia.

Havainnot 2013: Kohde tarkastettiin 11.9.2013 Markus Kankkusen toimesta. Havaintomahdollisuudet olivat kohtalaiset. Alueelta löydettiin

lisäksi yhä käytössä oleva rajamerkki kohdasta 6892859/522087 (ETRS-TM35FIN). Rajamerkki ei täytä kiinteän muinaisjäännöksen kriteereitä.

Luokitusehdotus ja perustelu: Kiinteä muinaisjäännös, rauhoitusluokka 2.

Kartat: Kartat 1 ja 11.

Kuvat: Pieksämäki, Maaveden rantaosayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2013 (Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy:n arkistossa)

Kuva 50. Kuoppa A, jonka keskellä lapio.

Kuva 51. Kuoppa B.

Kuva 52. Kuoppa C.

Kuva 53. Kiviä kuopan C seinämässä.

Kuva 54. Röykkiö E, lapio mittakaavajana vieressä.

IRTOLOYDÖT

25. KANGASLAHTI NE

Nimi:	Kangaslahti NE
Muinaisjäännösrekisteri-numero	-
Kunta/kylä/tila	Pieksämäki/Längelmäki/593-413-2-2
Laji:	löytöpaikat
Ajoitus:	esihistoriallinen
tyyppi:	löytöpaikat/ irtolöytöpaikat
Rauhoitusluokka:	-
Lukumäärä:	1
P:	6900698
I:	522522
Z/m.mpy	102 m mpy
Koord.selite	Vuoden 2006 löytöpaikan koordinaatit (ETRS-TM35FIN)
Etäisyystieto	Pieksämäen vesitornista noin 17 km itäkaakkoon
Peruskartta:	3232 08
Aiemmat tutkimukset:	Ei aiempia tutkimuksia.
Aiemmat löydöt:	Ei löytöjä.
Löydöt:	Ei löytöjä.

Kohteen kuvaus: Kohde sijaitsee Maaveden Kangaslahteen pohjoisesta Nupunlammesta laskevan joen itärannalla, vanhalla jokitörmällä, pienellä lounaaseen pistävällä niemekkeellä.

Koekuopasta, noin 15 m Nuutilasta Kangaslahteen johtavalta tieuralta etelään ja 3 m jokitörmän reunasta, löytyi vuoden 2006 inventoinnin (Koponen) yhteydessä kvartsi-iskos. Koekuopassa maaperä oli hienoa kivetöntä hiekkaa ja kovaa, saostunutta hiekkaa. Toinen, löydötön pieni koekuoppa kaivettiin ensimmäisen koekuopan ja tieuran vieressä olleen hiekkakan puoliväliin.

Havainnot 2013: Kohde tarkastettiin 12.9.2013 Markus Kankkusen toimesta. Havaintomahdollisuudet olivat hyvät. Nuutilasta Kangaslahteen johtavan tieuran molemmin puolin kaivettiin useita koepistoja, jotka olivat kuitenkin löydöttömiä. Myöskään merkkiä kulttuurikerroksesta ei ollut havaittavissa. Paikka no topografialtaan ja maannokseltaan (hiekkaa) otollinen ajatellen esihistoriallista asutusta.

Luokitusehdotus ja perustelu: Irtolöytöpaikka. Inventointihavaintojen perusteella ei kohteen suojelustatusta ole syytä muuttaa.

Kartat: Kartat 1 ja 12.

Kuvat: Pieksämäki, Maaveden rantaosayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2013 (Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy:n arkistossa)

MUUT KULTTUURIPERINTÖKOHTEET

26. TÄHTINIEMI

Nimi:	Tähtiniemi
Muinaisjäännösrekisteri-numero	-
Kunta/kylä/tila	Pieksämäki/Sarkaniemi/593-425-2-78 593-425-2-25
Laji:	muu kulttuuriperintökohde
Ajoitus:	historiallinen
tyyppi:	kulkuväylät/ veneenvetopaikat
Rauhoitusluokka:	-
Lukumäärä:	1
P:	6897452
I:	526112
Z/m.mpy	100 m mpy
Koord.selite	Veneenvetopaikan itäpään koordinaatit (ETRS-TM35FIN)
Etäisyystieto	8,5 km koilliseen Virtasalmen kirkosta.
Peruskartta:	3232 08

Aiemmat tutkimukset:	Ei aiempia tutkimuksia.
Aiemmat löydöt:	Ei löytöjä.
Löydöt:	Ei löytöjä.

Kohteen kuvaus: Kohde sijaitsee Tähtiniemeen vievän tien molemmin puolin, niemen kapeimmalla kohdalla. Maasto alueella on hakkuun jäljiltä erittäin pusikkoista. Veneenvetopaikka esiintyy jo alueen isojakokartassa vuodelta 1801 (Rahmberg). Se kulkee yhä käytössä oleva rajan mukaisesti poikki Tähtiniemeen johtavan kapean kannaksen.

Havainnot 2013: Kohde tarkastettiin 13.9.2013 Markus Kankkusen ja Kirsi Luodon toimesta. Havaintomahdollisuudet olivat kohtalaiset johtuen pusikkoisesta maastosta. Paikalla ei havaittu veneenvetopaikkaan liittyviä rakenteita. Linjan molemmissa päissä oli kuitenkin kivistä tehdyt rajamerkit merkinä yhä käytössä olevasta tilanrajasta.

Luokitusehdotus ja perustelu: Muu kulttuuriperintökohde.

Kartat: Kartat 1 ja 13.

Kuvat: Pieksämäki, Maaveden rantaosayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2013 (Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy:n arkistossa)

Kuva 55. Veneenvetopaikka kuvattuna idästä. Kohdalla sijaitsee yhä käytössä oleva rajalinja, minkä vuoksi veneenvetopaikan kohtaa on raivattu puustosta.

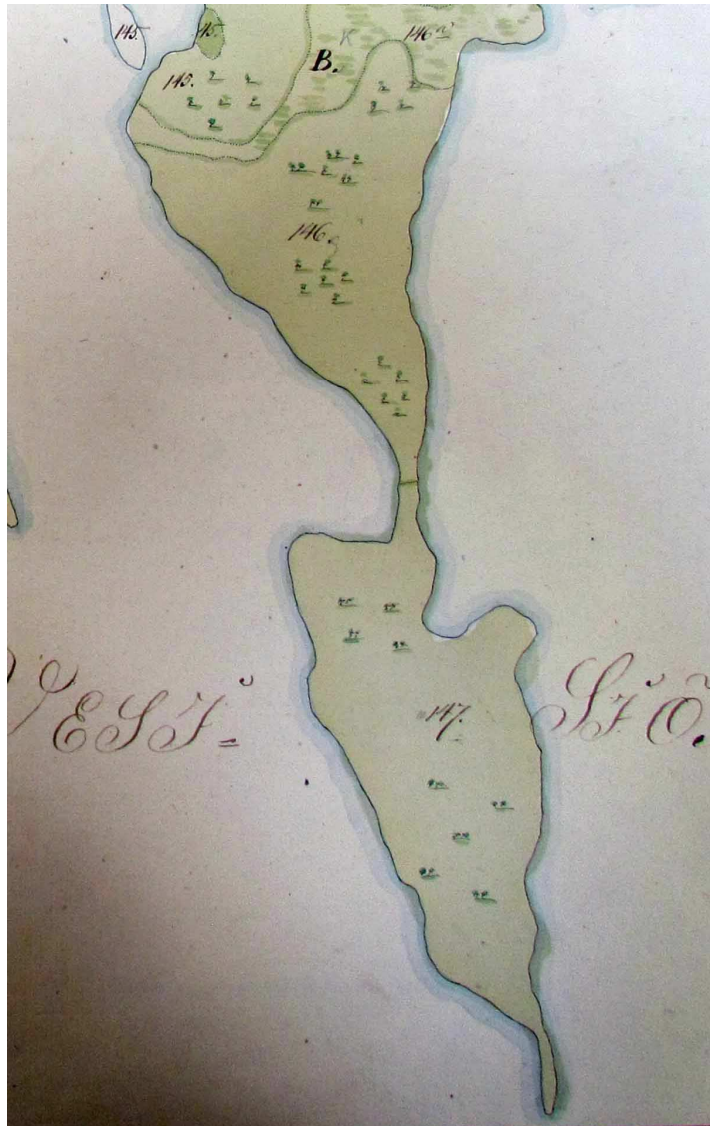
Kuva 56. Veneenvetopaikkaa kuvattuna lännestä.

Kuva 57. Markus Kankkunen veneenvetopaikan itäpäässä tutkimassa rantaa.

Kuva 58. Veneenvetopaikan itäpäässä sijaitsevan ja yhä käytössä olevan rajakiven hakkauksia.

Kuva 59. Rahmbergin (1801) isojakokarttaan on merkitty myös Tähtiniemen veneenvetopaikka.